

รูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

The Effective Dual Vocational Administration Model for Institutions
under the Office of Vocational Education Commission

ธนภัทร แสงจันทร์* ชูเกียรติ วิเศษเสนา** สงวนพงศ์ ชวนชม*** และ สมบูรณ์ ตันยะ****
นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*

อาจารย์ ดร., ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล***, ****

Tanapat Saengchan* Chookiat Wisetsena** Sanguanpong Chuanchom*** and Somboon Tanya****

Ph.D. Candidate in Education Administration, Vongchavalitkul University*

Lecturer Dr., Faculty of Education, Vongchavalitkul University**

Assistant Professor Dr., Faculty of Education, Vongchavalitkul University***, ****

Corresponding author E-mail: tanapat.srn@gmail.com

(Received: March 11, 2021; Revised: May 06, 2021; Accepted: May 10, 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา 2) สร้างและพัฒนาแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา 3) ประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาด้านแบบจำนวน 3 คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน 3) ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานทวิภาคีของสถานศึกษาจำนวน 306 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาร์ยามาน์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสม เท่ากับ 4.91 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.86 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ข้อ ดังนี้ (1) ผลของการศึกษาสภาพ พบว่ามีนโยบายและเป้าหมายที่จะเพิ่มปริมาณผู้เรียนในระบบทวิภาคีให้มากขึ้น ผลลัพธ์ที่มีสมรรถนะตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ มีการจัดโครงสร้างการบริหารตามคู่มือแนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และมีปัญหาเกี่ยวกับความร่วมมือกับสถานประกอบการในช่วงเริ่มต้น (2) ผลของการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พบว่า ควรนำกระบวนการบริหารแบบ POLC และองค์ประกอบ 5C มาใช้ในการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา เพื่อให้มีประสิทธิผล 2) รูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ สำคัญของรูปแบบ การนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ และเงื่อนไขสู่ความสำเร็จ โดยมีการประเมินความเหมาะสม ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ความเป็นไปได้และความ

เป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิภาพ

Abstract

The objectives of this research were to; 1) study the state and guidelines for developing an effective dual vocational administration model for the vocational education institutions; 2) create and develop an effective dual vocational administration model for the vocational education institutions; and 3) assess the feasibility and usefulness of the effective dual vocational administration model under the Office of Vocational Education Commission. The sample groups consisted of 3 administrators from the model college, 9 experts obtained through purposive sampling, and 306 directors, deputy directors for academic affairs and dual vocational education officers, following the Taro Yamane's method. The research instrument was a questionnaire, which was examined for its validity and reliability. The results were 4.91 and 0.86, respectively. The data were analyzed by percentage, mean, and Standard Deviation.

The research findings were as follow: 1) The study of the state and guidelines for developing the effective dual vocational administration model for the vocational education institutions yielded two results as follow: 1.1 The model college under the study had policies and goals to increase the number of dual vocational students and to produce students with competencies which would satisfy the needs of the enterprises. In addition, the model college organized administration structures, following the dual vocational education management guidelines and it had the similar problems with the early cooperation with the enterprises. 1.2 It was found that the POLC and 5C components management process were recommended to use in dual vocational administration of educational institutions for greater efficiency. 2) The effective dual vocational administration model for institutions under the Office of Vocational Education Commission consisted of principles and rationale, objectives and essence of the model, implementation of the models and conditions for success. The assessment of suitability in overall and individual aspect was at the highest level and; 3) The overall and individual aspect of feasibility and usefulness of the effective dual vocational administration model for institutions under the Office of Vocational Education Commission were at a high level.

Keywords: The Effective Dual Vocational Administration

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศไทยในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) มีแนวคิดที่มีความต่อเนื่องจากแนวคิดของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 - 11 โดยยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับดังกล่าว จะเห็นได้ว่าทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาองค์การไปจนถึงการพัฒนาประเทศและโลกใบนี้การที่จะสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพขึ้นมาในสังคมได้นั้นหนึ่งในปัจจัยสำคัญ คือ การศึกษา (Education)

ในรอบเกือบ 20 ปี ที่ผ่านมาเศรษฐกิจไทยมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง โดยเบื้องหลังความสำเร็จทางเศรษฐกิจย่อมหนีไม่พ้นปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์หรือกำลังแรงงานไทยที่คอยขับเคลื่อนและสนับสนุนภาคอุตสาหกรรม เกษตรและบริการของประเทศ ทั้งนี้ หน่วยงานที่มีหน้าที่หลักในการรับผิดชอบผลิตและพัฒนาากำลังแรงงานระดับกลางของประเทศ คือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ตามบทบัญญัติในมาตรา 6 ที่บัญญัติไว้ว่า การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพ ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนาากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาปัญหาในการผลิตและพัฒนาากำลังคนด้านอาชีวศึกษา พบว่า การจัดการอาชีวศึกษาส่วนใหญ่เป็นการจัดการศึกษาในระบบที่สูงมากถึง 86% และมีเพียง 14% เท่านั้น ที่เป็นการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (กอปศ), 2561) ที่ยังไม่สามารถผลิตและพัฒนาากำลังคนที่มีคุณภาพ และปริมาณที่เพียงพอต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผลการศึกษาเรื่อง “สภาพปัญหาและคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศไทย” (ณัฐสิริ รัชเกียรติวงศ์, 2559) พบว่า แรงงานระดับช่างฝีมือ ช่างเทคนิค ซึ่งถือว่าเป็นผลผลิตหลักของการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศไทย มีสมรรถนะไม่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ จะเห็นได้ว่าการผลิตและพัฒนาากำลังคนด้านอาชีวศึกษาด้วยการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ยังขาดคุณภาพผลิตกำลังคนยังมีสมรรถนะไม่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ ไม่มีประสิทธิผล จึงต้องมีรูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีขึ้นมาใหม่เพื่อให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้กระบวนการบริหารแบบ POLC ซึ่งเป็นกระบวนการบริหารที่มีประสิทธิผล ประกอบกับการใช้การปฏิบัติ 5C ประกอบด้วย การติดต่อ (Contact) ทำความร่วมมือ (Cooperation) ร่วมกันสร้าง (Co-create) สมรรถนะ (Competency) และการควบคุม (Control) มาใช้ในการดำเนินการการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จึงจะเกิดประสิทธิผล

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงมีแนวคิดที่จะสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้กระบวนการบริหารแบบ POLC (Allen, 1958) และการปฏิบัติ 5C เป็นฐานในการสร้าง และพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยคาดหวังว่าเมื่อมีรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแล้วจะทำให้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผล และมีการขับเคลื่อนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้เกิดการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับมาตรฐานการอาชีวศึกษาของประเทศไทยให้สูงขึ้นเทียบเท่ากับนานาชาติต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- 2.2 เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- 2.3 เพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แบ่งการศึกษาคือวิจัยเป็น 3 ตอน มีวิธีการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

1.1 แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) และผ่านการประเมินสถานศึกษาต้นแบบทวิภาคีสานพลังประชารัฐ Excellent Model School – DVT ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 โดยเลือกแบบเจาะจง จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคควาปีปทุม รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปทุมธานี และผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ตอนที่ 2 การสร้างและการพัฒนารูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

2.1 สร้างรูปแบบหรือร่างรูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยนำผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์นำมาร่างรูปแบบ

2.2 การพัฒนารูปแบบ มีวิธีดำเนินการดังนี้

2.2.1 นำร่างรูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มาดำเนินการประเมินความเหมาะสม โดยการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเลือกแบบเจาะจง จำนวน 9 คน เพื่อให้ข้อคิดเห็น เสนอแนะและปรับปรุงแก้ไข

2.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมรูปแบบของการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

2.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ด้วยการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

2.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 1,287 คน (สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีจำนวน 429 แห่ง ๆ ละ 3 คน รวมเป็น 1,287 คน)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง จากการแทนค่าตามสูตรของ Yamane (1967) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 306 คน จึงดำเนินการสุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน คือ สุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วนแบ่งชั้นภูมิ โดยใช้การแบ่งสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นภาค ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก

ภาคตะวันตก และภาคใต้ และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วนแบ่งชั้นภูมิจากจำนวนประชากรของแต่ละภาค

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการกำหนดให้เลือกตอบ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของการพัฒนารูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้ ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ถึงผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานทวิภาคี ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่เป็นกลุ่มกลุ่มตัวอย่าง 306 คน จัดส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ ถึงผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและหัวหน้างานทวิภาคีในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยตรง พร้อมทั้งโทรศัพท์เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถาม จำนวน 306 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. ผลการวิจัย

4.1 การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีผลการวิจัย ดังนี้

4.1.1 สภาพการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของทั้ง 3 วิทยาลัยต้นแบบ เป็นการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผล บรรลุตามเป้าหมายที่วิทยาลัยที่กำหนดไว้ว่า วิทยาลัยมีเป้าหมายที่จะเพิ่มปริมาณผู้เรียนในระบบทวิภาคีให้มากขึ้น จะผลิตผู้เรียนตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ จากการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยต้นแบบ ทำให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง มีความพึงพอใจเนื่องจากผู้เรียนมีรายได้จากการฝึกอาชีพขณะยังศึกษาอยู่ และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วผู้เรียนมีงานทำที่สถานประกอบการที่ฝึกอาชีพนั้น จึงทำให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง เกิดการบอกต่อหรือแนะนำต่อให้คนในชุมชนนั้น ๆ ให้มาศึกษาต่อที่วิทยาลัยต้นแบบ ส่งผลให้วิทยาลัยต้นแบบทั้ง 3 แห่ง มีผู้เรียนในระบบทวิภาคีเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน และสถานประกอบการได้ผู้เรียนที่ตรงตามความต้องการ ทั้งนี้เกิดจากผลการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยต้นแบบ ประกอบด้วย

4.1.1.1 นโยบายที่ใช้ในการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของทั้ง 3 วิทยาลัยต้นแบบ พบว่า มีนโยบายคือ สถานศึกษามีเป้าหมายที่จะเพิ่มปริมาณผู้เรียนในระบบทวิภาคีมากขึ้น สถานศึกษาจะผลิตผู้เรียนตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ จะติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการใหม่ ๆ เพื่อรองรับผู้เรียนในระบบทวิภาคีที่เพิ่มขึ้น และจะผลิตผู้เรียนให้มีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานหรือตรงตามความต้องการของสถานประกอบการโดยร่วมสร้างสมรรถนะให้กับผู้เรียนร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ

4.1.1.2 การจัดองค์กรหรือโครงสร้างการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อให้มีประสิทธิผลของวิทยาลัยต้นแบบ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ทั้ง 3 วิทยาลัยต้นแบบได้จัดโครงสร้างการบริหารตามคู่มือแนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีหรือตามตัวอย่างของการออกคำสั่งแต่งตั้ง (ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี, สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2557)

4.1.1.3 สิ่งที่เกี่ยวข้องที่ทำให้การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประสบความสำเร็จ มีประสิทธิผลนั้น ทั้ง 3 วิทยาลัยต้นแบบ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่าประกอบด้วย สถานศึกษา, สถานประกอบการ, แผนการฝึกอาชีพ, ผู้ควบคุมการฝึก, ครูฝึก, ครุנית, ผู้เรียน และผู้ปกครอง

4.1.1.4 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเพื่อให้มีประสิทธิภาพ ทั้ง 3 วิทยาลัย
ต้นแบบ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคใกล้เคียงกัน นั่นคือ ปัญหาที่เกิดจากการติดต่อหาสถาน
ประกอบการเพื่อทำความร่วมมือในช่วงเริ่มต้น และร่วมสร้างสมรรถนะให้ผู้เรียนระหว่างวิทยาลัยกับสถานประกอบการนั้น
มีความยุ่งยาก

4.1.1.5 แนวทางการพัฒนาการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา พบว่า
ควรนำกระบวนการบริหารแบบ POLC มาใช้ในการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเพราะเป็นกระบวนการบริหารที่จะทำให้
เกิดประสิทธิผลกับอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาได้ดี และควรดำเนินการสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบ
การให้มากขึ้น โดยใช้องค์ประกอบ 5C ซึ่งประกอบด้วย การติดต่อ (Contact) ทำความร่วมมือ (Cooperation)
ร่วมกันสร้าง (Co-create) สมรรถนะ (Competency) และการควบคุม (Control) มาใช้ในการดำเนินการการบริหาร
อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

4.2 การสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีผลการวิจัย ดังนี้

4.2.1 การสร้างรูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์เนื้อหาของการดำเนินการในขั้นตอนที่ 1 นำมาจัดทำร่างรูปแบบ
การบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งมี
องค์ประกอบ 5 ด้าน ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ สาระสำคัญของรูปแบบ การนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ
และเงื่อนไขสู่ความสำเร็จ

4.2.2 การพัฒนารูปแบบ

ผู้วิจัยได้นำร่างรูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มาดำเนินการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเลือก
แบบเจาะจง จำนวน 9 คน ทั้ง 9 คน ได้เสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ และผู้วิจัยได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
ทุกประเด็น ได้รูปแบบ จึงนำรูปแบบมาให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินความเหมาะสม มีผลวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ระดับความ
เหมาะสมเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.91, S.D. = 0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด
ทุกด้าน ด้านสาระสำคัญของรูปแบบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.96, S.D. = 0.08) และด้านวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
($\bar{X}$ = 4.78, S.D. = 0.44)

4.3 การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
ที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีผลการวิจัยดังนี้

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหาร
อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยวิเคราะห์
หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
ที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X}$ = 4.26, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
($\bar{X}$ = 4.29, S.D. = 0.69) และด้านเงื่อนไขสู่ความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 4.21, S.D. = 0.69) และพบว่า ความเป็น
ประโยชน์ของรูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.31, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับ

มากทุกด้าน ด้านสาระสำคัญรูปแบบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.40, S.D. = 0.65) และด้านเงื่อนไขความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 4.24, S.D. = 0.71)

5. สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยขออภิปราย ดังนี้

5.1 สภาพการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของทั้ง 3 วิทยาลัยต้นแบบนั้นเป็นการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาด้วยนโยบายในการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ชัดเจน มีการจัดองค์กรหรือโครงสร้างการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีความต่อเนื่องยาวนานมีโครงสร้างองค์กรชัดเจน มีสิ่งที่เกี่ยวข้องที่ทำให้การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีประสิทธิภาพทั้ง 8 สิ่งสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันและปัญหาและอุปสรรคในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเพื่อให้มีประสิทธิภาพคือ เกิดจากการติดต่อหาสถานประกอบการเพื่อความร่วมมือในช่วงเริ่มต้น และร่วมสร้างสมรรถนะให้ผู้เรียนกับสถานประกอบการนั้นมีความยุ่งยาก ผู้วิจัยเห็นว่าสภาพการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยต้นแบบที่ผู้วิจัยได้พบนั้น สอดคล้องกับการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษา โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ที่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและยาวนานตั้งแต่เริ่มมีอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเมื่อปี พ.ศ. 2527 จนถึงปัจจุบัน (ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี, สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2557) แต่ทั้ง 3 วิทยาลัยต้นแบบประสบความสำเร็จมีประสิทธิผลอาจเนื่องมาจากการนำของผู้บริหารในวิทยาลัยต้นแบบนั้นดำเนินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างจริงจัง ใจกับสถานประกอบการที่วิทยาลัยได้ทำความร่วมมือร่วมกันสร้างผู้เรียนได้ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ ซึ่งอาจสอดคล้องกับการบริหารแบบ POLC (Allen, 1958) ที่มีวิธีการบริหารจัดการองค์การยุคใหม่ก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดสำหรับองค์การ โดยมีกระบวนการบริหารจัดการ 4 ประการ ได้แก่ การวางแผน การจัดการองค์การ การนำและการควบคุมโดยการนำของผู้บริหาร จึงทำให้สถานประกอบการรับผู้เรียนเข้าฝึกอาชีพอ่างต่อเนื่องเกิดผลดีต่อผู้เรียนตลอดมาส่งผลให้เกิดการบอกต่อจึงทำให้มีจำนวนผู้เรียนในอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าประสงค์ของวิทยาลัยต้นแบบที่วางไว้

5.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา พบว่า ควรนำกระบวนการบริหารแบบ POLC มาใช้ในการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเพราะเป็นกระบวนการบริหารที่จะทำให้เกิดประสิทธิผลกับอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี และควรดำเนินการสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการให้มากขึ้น โดยควรใช้องค์ประกอบ 5C ซึ่งประกอบด้วย การติดต่อ (Contact) ทำความร่วมมือ (Cooperation) ร่วมกันสร้าง (Co-create) สมรรถนะ (Competency) และการควบคุม (Control) มาใช้ในการดำเนินการการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต่อไป ผู้วิจัยเห็นว่าแนวทางการพัฒนาการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา ที่ผู้วิจัยได้ค้นพบจากการสัมภาษณ์เชิงลึกนั้นเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ดีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา ควรนำไปจัดทำรูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา ให้มีความชัดเจน เป็นรูปกระทำมากยิ่งขึ้นและผู้วิจัยก็ได้สร้างและพัฒนาแบบจนสำเร็จ

รูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้ยกร่างโดยใช้กระบวนการบริหารแบบ POLC และใช้องค์ประกอบ 5C ตามแนวทางการพัฒนาการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาที่ผู้วิจัยค้นพบในขั้นตอนที่ 1 เป็นฐานในการยกร่าง รูปแบบที่สร้างขึ้นมีองค์ประกอบได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) สาระสำคัญ 4) การนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ และ 5) เงื่อนไขสู่ความสำเร็จ และปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน ได้เป็นรูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ที่มีองค์ประกอบครอบคลุมและมีรายละเอียดสอดคล้องกับ ธานินทร์ ศรีชมพู (2556) ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า มี 5 องค์ประกอบที่เป็นกลไกการขับเคลื่อนให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ คณะกรรมการบริหารงานระบบทวิภาคี ขอบข่ายงานการบริหารสมรรถนะทางวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษา ปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ และการประเมินรูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา และยังสอดคล้องกับ จินตนา รวมชมรัตน์ (2558) ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่เหมาะสมสำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาระบบทวิภาคี การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี การจัดหลักสูตรตามมาตรฐานวิชาชีพและตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน และการบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมพบว่า ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ รายข้อสาระสำคัญของรูปแบบมีค่าสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด และรายข้อจุดประสงค์ มีค่าต่ำสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าสาระสำคัญของรูปแบบ เป็นสิ่งสำคัญที่สุดของรูปแบบ และมีผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบสอดคล้องกับ ณรงค์ ฤทธิเดช (2552) ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการดำเนินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระดับอาชีวศึกษาจังหวัด พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อรูปแบบที่พัฒนาขึ้น และสอดคล้องกับ จินตนา รวมชมรัตน์ (2558) ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา การประเมินรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ด้วยวิธีพิจารณาในรูปแบบวิจัยเชิงอนาคตเทคนิคชาติพันธุ์วรรณา พบว่า ทุกองค์ประกอบมีความถูกต้อง ความเหมาะสมความเป็นไปได้และการนำไปใช้ประโยชน์

การประเมินความเป็นไปได้พบว่า ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยสร้างรูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่มีกระบวนการขั้นตอนอย่างชัดเจน มีความเป็นไปได้ที่จะทำให้รูปแบบนี้ถูกนำไปใช้ในการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ธานินทร์ ศรีชมพู (2556) ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า การประเมินรูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้น มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมากและความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อสังเกตอีกประเด็นหนึ่งที่ผู้วิจัยจะขออภิปรายก็คือ เหตุใดผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 คน เห็นว่า รูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีความเป็นไปได้ของรูปแบบในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและหัวหน้าทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงเห็นว่าความเป็นไปได้ของรูปแบบในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ไม่ถึงระดับมากที่สุด ดังเช่นผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยขออภิปรายว่า รูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีผู้ทรงคุณวุฒิดำเนินการสนทนากลุ่ม จึงทราบที่นำไปของรูปแบบเป็นอย่างดี แต่สำหรับผู้ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานทวิภาคีในสถานศึกษาอาจยังไม่เข้าใจในรูปแบบเท่าที่ควร เพราะผู้วิจัยเองก็ไม่ได้ระบุว่าหากต้องนำรูปแบบไปใช้ต้องทำอะไรก่อนหลัง หากต้องดำเนินการต้องดำเนินการอย่างไรอย่างชัดเจน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ในภาพรวมของทั้งสองกลุ่มแตกต่างกัน

การประเมินความเป็นประโยชน์ พบว่า ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยสร้างรูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่มีกระบวนการขั้นตอนอย่างชัดเจน ในเรื่องของการพัฒนาคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา ซึ่งใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพเป็นไปตามมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2563 มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องใกล้เคียงกับ ธาณินทร์ ศรีชมพู (2556) ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า การประเมินรูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้น มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมากและความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 สถานศึกษา สถานประกอบและผู้เรียน/ผู้ปกครอง ต้องทำความเข้าใจ ความร่วมมือกันอย่างจริงจังเมื่อนำรูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามาใช้

6.2 ควรนำรูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษานี้ไปทดลองใช้ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพที่ได้และความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบ

7. รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (กอปศ.). (2561). *แนวทางปฏิรูปการอาชีวศึกษาไทย*. สืบค้นจาก

[http://www.tw-tutor.com/downloads/Education%20\(2552-2561\).pdf](http://www.tw-tutor.com/downloads/Education%20(2552-2561).pdf)

จินตนา รวชมรัตน์. (2558). *รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงาน*

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, กาญจนบุรี.

ณรงค์ ฤทธิเดช. (2552). *การพัฒนาแบบการดำเนินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระดับอาชีวศึกษาจังหวัด โดยใช้*

กระบวนการเครือข่ายศูนย์กำลังคนอาชีวศึกษาจังหวัด (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี

พระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ.

ธานินทร์ ศรีชมพู. (2556). *การพัฒนาแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน*

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี, สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2557). *หลักเกณฑ์การส่งเสริมและพัฒนาการจัดการ*

อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศปี พ.ศ. 2557. สืบค้นจาก [http://www.kanpoly.ac.th/kan/](http://www.kanpoly.ac.th/kan/tavi/tavi3.pdf)

[tavi/tavi3.pdf](http://www.kanpoly.ac.th/kan/tavi/tavi3.pdf)

ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี, สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2557). *แนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบ*

ทวิภาคีตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2557.

สืบค้นจาก <https://dvec.vec.go.th/%E0%B8%94%E0%B8%B2%E0%B8%A7%E0%B8%99%E0%B9%8C%E0%B9%82%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%94%E0%B9%80%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%A3/%E0%B9%81%E0%B8%AA%E0%B8%94%E0%B8%87%E0%B9%80%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%94%E0%B8%B2%E0%B8%A7%E0%B8%99%E0%B9%8C%E0%B9%82%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%94/tabid/6826/ArticleId/20667/language/en-US/-2557-1-2.aspx>

ณัฐสินี รัชเกียรติวงศ์. (2559). การปฏิรูปอาชีวศึกษาของประเทศไทย. สืบค้นจาก <https://tdri.or.th/2016/08/vocational-education-reform/>

ภาษาอังกฤษ

Allen, L. A. (1958). *Management and Organization*. New York: McGraw-Hill.

Yamane, T. (1967). *Statistics: an Introductory Analysis* (2nd ed.). New York: Harper and Row.